

Skitten strøm fra el-bil: ikke å kimse av...

Denne teksten ble først publisert på <http://einarflydal.com> den 22.03.2022

MOTOR Aktuelt Bil Tester Bruktbil Elbil Forbruker 92 år med Motor!
Les alle utgavene i vårt h



g nå på formiddagen? **NYT LYD:** Slik lader Thomas Bergesen bilen sin. Det skaper trøbbel inne i rekkehuset.
ars 2022 11.10.45

Ladingen forstyrrer strømmettet:

Når Thomas lader bilen, lager mikrobølgeovnen lyd

– Når bilen står på lading utenfor huset, hører vi en høyfrekvent lyd fra apparatene inne, spesielt fra lyspærene, mikrobølgeovnen, TV-en og fra takspottene, forteller Thomas Bergesen.

Bildet: Oppslag i Motor den 16.03.2022

Dette gjelder også for el-biler. For nå foreligger det nok forskning til at problemene er godt påviste. Her får du vite mer. ...

Det fins nå en lang rekke studier som viser at vi har fått et meget usunt miljø i og rundt moderne biler - og særlig rundt el-biler. Årsaken er ganske enkelt at vi pøser på med elektronikk og alle salgs sendere i bilen, radarer rundt bilen, og LED-lys både inni og utenpå, selv som erstatning for frontlyktene. Alt dette skaper en mengde skarpt pulsede elektriske felt. Da hjelper det ikke at feltene er svake - kanskje på milliondeler av eksponeringsgrensene. For grenseverdiene gir bare en røff grense som skal beskytte mot oppvarmingsfaren (forutsatt at kroppen din består av en homogen masse), og oppvarmingsfaren er bare en meget liten del av historien. I tillegg kommer de sterke pulsene fra el-billaderne: Selv her i rekkehuset jeg bor i, 50 meter fra el-bilene som lades i garasjen i nabohuset, slår pulsene fra el-billaderne godt målbart ut i husets strømmett.

En moderne bil strutter ganske enkelt av elektronikk og sendere, og det diskuteres nå i fagkretser hva som blir de helsemessige virkningene for veiarbeidere av at de jobber med en strøm av radarer som passerer dem dagen lang. Slike radarer har moderne fossilbiler også. Det spesielle med el-bilene (og hybridbilene) er batterier, kabling med store strømstyrker, langt mer elektronikk, og lading.

Har det noen helsemessige konsekvenser for mennesker, dyr, fugl og insekter? Svaret er ganske enkelt JA. Kan det påvises? Det svaret er mer komplisert. For det kan påvises i enkelte detaljer der det er gjort forsøk med spesifikke frekvenser, spesifikke pulstyper, bestemte deler av biologien, og under bestemte forhold, f.eks. celleprøver i laboratorier. Og det kan påvises i mer komplekse situasjoner, f.eks. når man kommer i kontakt med personer som lider hver gang bestemte båter med radaren påslått ligger i havna i Sandefjord, eller seiler inn skipsleia til Molde. Men antallet kombinasjoner av former, frekvenser og biologiske egenskaper er uendelig. Samspillmulighetene er «enda mer uendelige». Så konsekvente funn eller endelige bevis, eller noen fullstendig kartlegging av alle de situasjoner som kan tenkes å gi helseproblemer, er ganske enkelt utenkelig.

Ved å snu bevisbyrden opp-ned, brukes denne bevissituasjonen av myndighetene som argument for at problemet ikke er påvist og bare er psykisk. Og bransjen viser til myndighetene i stedet for å ta ansvar selv for at el-bilister og miljøet rundt ikke tar skade.

Historien i medlemsbladet for Norges Automobilforbund, Motor, finner du [HER](#). Der får du også lese om *interferens* – at den skitne strømmen fra billadingen både gir hodepine og brummelyder i huset og forstyrrelser i elektriske apparater. For å finne en rekke omtaler – på engelsk – av forskningsartikler om elektromagnetiske felt i el-biler (og hybrid-biler) og helseproblemer i den forbindelse går du [HIT](#). Omtalene er sammenstilt av medisineren Joel M. Moskowitz, som er direktør ved Center for Family and Community Health, School of Public Health, University of California, Berkeley.

Selv kan jeg supplere med at jeg har fått noen telefoner fra folk som måtte selge bilen fordi de selv – eller ektefellen – alltid ble så dårlig i den. Jeg har også vært innom temaet skitten strøm i bil i [noen bloggposter](#), men en egen tekst om el-biler ga jeg egentlig opp av mangel på tid og brukbare studier. Nå fins det en del, og du har nå blitt vist til mange av dem.

Men *det generelle bildet* du trenger for å forstå mer om skitten strøm, hva det er og hva slags belegg man har for at slikt skaper helse- og miljøproblemer, det finner du bedre og samlet framstilt i boka om AMS-målerne, som du kan [kjøpe](#) eller [laste ned gratis](#). Der finner du også utallige henvisninger til forskningsartikler og fageksperters uttalelser.



Du finner samme tema spennende og levende fortalt i Arthur Firstenbergs fantastiske bok «[Den usynlige regnbuen – Historien om elektrisiteten og livet](#)», blant annet i kapittel 15: «Tror du du kan høre elektrisitet?» (2018). Boka er oversatt til norsk og i sitt 3. opplag. I fjor kom den omsider også ut i verden på flere andre språk.

Og hva kan man gjøre med saken? Det finner du mer om hos Motor, der du også kan lese om hvordan el-bilbransjen og strømleverandørene sliter med saken. Det fins filtre, men først og fremst er det lurt å slå av det man kan, og sette seg inn i problemene så man lettere forstår hva som er mulig å få til, hva som krever re-design, og hva som bare er å holde seg unna.

God lesning!

Einar Flydal, den 22. mars 2022

PDF-versjon: